

Un asemenea aparat e, bine înțeles, mai costisitor și mai greu de mănuit ca obicinuitul aparat de mână, însă se poate întrebuița pentru aflarea *resistenței totale* a terenului de fundații, cea ce nu e posibil cu aparatul de mână.

Cu toate acestea, acest din urmă e cu mult mai recomandabil de cât instrumentele întrebuițate până acum în acest scop, care nu puteau da un sprijin suficient pentru judecarea relațiilor rezultând. Comparativ cu aceste instrumente aparatul de mână va putea în tot-d'a-una să fie con-

siderat ca un instrument de măsurare, pe când cele-alte instrumente abia ajung la nivelul măsurii din ochi.

În fine, să nu rămâe nemenționat că instrucțiunile arătate nu există numai ca modele ci se întrebuițază deja de mai mult timp în practică în administrația de construcțiuni din Viena, la regularea râului Viena, la construcția gării orașului Viena și a liniei ferate bulgare Rusciuc-Plevna-Șumla, etc. și chiar în imperiul german a fost deja admis.

INDUSTRIA MORARIEI ÎN ROMANIA

(EXTRAS)

Speculațiunea

Se scie că unul din factorii importanți, cari au contribuit la scăderea prețului grâului este și *speculațiunea*.

Relativ la aceasta, unul din cei mai mari morari din Germania, d. Mayer, amicul nostru din Hameln, a pronunțat, cu ocaziunea unui congres al morarilor, un discurs — despre care a vorbit și unul din ziarele noastre cotidiene: *l'Indépendance Roumaine* — și în care arăta ce rol joacă speculațiunea în formarea prețului grinelor. D. Mayer arată că cea mai mare parte din vinđările de grâu se fac fără indicațiune de calitate și proveniență, lucruri pe cari morarul în cumpărările sale pune cea mai mare importanță.

Aceste cumpărări se fac dar, nu pentru ca grîul să intre în moară spre a se măcina, ci pentru a se revinde, după un timp oare-care, și a provoca, prin transporturi de mari cantități de marfă de la un oraș la altul sau chiar fără nici o deplasare de marfă, o scădere sau o micșorare forțată de prețuri. Asemenea manopere dibace adesea ruinează sau îmbogățesc pe cei cari le practică, însă nici-odată nu vin în folosul producătorilor sau agricultorilor, nici al morarilor cari, prin meseria lor, nu pot specula.

D. Aurelian arată, în «Economia Națională», că pricina deprecierei valorii cerealelor nu se datorează așa zisului surplus de producțiune sau concurenței americane, ci monopolului făcut la bur-

sele din Europa de speculatorii ovrei, cari vind morarilor cerealele noastre cu șase luni mai înainte de adunarea recoltei.

Guvernul german s'a alarmat de această spoliare, și luând protecțiunea agricultorilor din acel Imperiu, a prezentat o lege Reichstagului ca să impiedice vinđările la bursă ale produselor *neexistente*.

În Ungaria, de asemenea, în anul 1895, speculațiunea a produs un adevărat venin în comerțul cerealelor. Buda-Pesta a fost transformată într'un haos de speculațiuni necorecte, ast-fel că prețul grîului s'a ridicat de la 6 fiorini 40 cr. în Februarie la 7,50 fiorini suta de kgr. pe la finele lui Maiu, iar în August s'a scăzut la 6,30 fiorini, producând ast-fel mari perderi morarilor.

În Franția același curent se constata contra speculațiunei. Așa d-nul Viger ministrul agriculturii s'a exprimat ast-fel în Ianuarie 1896 cu ocaziunea inaugurării unei școale de agricultură din Nordu Franției :

«Cultura grîului, care tinde a se micșora din cauza scăderii prețului, trebuie încuragiată, căci ea dă mai mult timp de lucru populațiunei rurale.

«În adevăr, pe când un hectar de grîu dă 22 zile de lucru în medie pe an, livezile artificiale dau 9 zile, ier-băritul 2 zile și pădurile abia o zi de lucru pe an și pe hectar.

«Este dar necesar de a menține cultura grîului, care utilizează atât de mult brațele. În acest scop s'a stabilit taxe vamale pentru a impiedea scăderea prețului.

•Inșă o parte din efectele ce se așteptau de la aceste taxe vamale a fost neutralizat prin *speculațiune*. În general, guvernul nu poate favorisa aceste speculațiuni asupra alimentelor și asupra materiilor prime industriale, ~~ca~~ falsifică cursurile reale ale mărfurilor și cari au un efect fatal atât pentru producător cât și pentru consumator, căci ele nu aduc profit de cât unu mic număr de privilegiați».

În Ungaria ministrul de agricultură d-nul Bany organizează pentru ziua de 17 Septembrie 1896 un congres internațional de agricultură. Printre cestiunile la ordinea zilei este și «scăderea prețului grînelor și mijloacelor de remediat.»

Cestiunea speculațiunii agită deci astăzi toate țările civilizate și ar forma subiectul unui studiu prea vast pentru a fi tratat în cadrele unei lucrări speciale ca acestea.

Unul din mijloacele ce le va întrebuița mai cu folos pentru acest scop va fi și impulsivitatea de dat morăriei din țară,—și aceasta pentru ca morăria să cumpere cea mai mare parte din grînele noastre și să nimicească toate manoperele speculațiuni exterioare și interioare. Tot de o dată, să rămăe în țară costul transformării grîului în făină sau costul de fabricațiune ce formează $\frac{1}{5}$ din valoarea grîului.

Este știut că agricultorii obțin în tot-d'a-una un preț mai mare pe grăul vindut la morile din țară, de cât pe grăul vindut la exportatori pentru străinătate.

Comparând un mare număr din aceste două feluri de vânzări, am ajuns la concluziunea că agricultorul a încasat în tot-d'a-una cu 28—30 fr. la vagon mai mult de la vânzarea făcută unui exportator.

Explicațiunea acestui fapt o vom face mai întâiu în termeni generali, apoi prin cifre.

În termeni generali, aceasta se explică prin faptul ca morarul nu e speculent, el oferă prețul care-i convine și care este un rezultat al calculelor lui de rentabilitate, ce aproape singure îl conduc; și de oare-ce găsește o limită de rentabilitate, se va opri în tot-d'a-una la acea limită.

Contrariu se întâmplă cu exportatorul; el nu are această limită, căci scopul lui fiind final este de a decima cât se poate prețul și a specula în extremul posibil pe agricultori, de oare-ce aci se oprise singurul lui câștig, pe când câștigul mora-

rului nu se limitează în ceea ce va beneficia din cumpărarea grîului; el pune mai multă basă pe câștigul vânzării făinei, grîșurilor, tăriței și pe alte beneficii de fabricațiune și de administrațiune interioară a morei.

Cei mai mari decimatori ai prețului grăului sunt intermediarii, samsarii și speșele diverse de cari se grevează marfa până în momentul încărcării pe vapor, speșe ce vin toate în spinarea agricultorului și cari lipsesc în mare parte dacă vânzarea se face direct între producător (agricultorul) și utilizator (morarul).

Aceste diverse speșe, pe cari agricultorul le constatăcu regret ca figurând pe nota de export a grîului sunt următoarele:

Comision, provision, misitie, magazinagiu, taxe de export, avans, agio, încărcare, descărcare, supraveghere, asigurare, lopătatul, mușamale contra ploiei, timbre, porto, cerespondență, etc. etc.

Toate aceste înglobate la un loc poartă numele generic de *ciupeală*, denumire foarte usitată pe piețele Brăila-Galați și care nu are de loc un înțeles ironic, după cum s'ar putea crede.

Acestea fiind de zis în termeni generali, să vedem cât represintă în cifre această ciupeală și cele-l'alte speșe inerente exportării grîului.

Agricultorii obțin un preț mai mare, vinzând grîul morarului din următoarele cauze:

Morarul primind marfa pe șlep în porturile dunărene, este scutit de taxa de export (taxa de jumătate la sută din valoare) de 9 franci la vagon. Ast-fel, morarii când cumpără marfa de magazie sau de șlep, o cumpără cu indicațiunea «cabotagiu» sau franco de taxă.

Este adevărat însă că morarul, exportând făina, va avea de plătit această taxă de export mai mult ca îndoită, adică 20 fr. la vagonul de făină.

Dacă însă făina este destinată a se consuma în interiorul țerei, taxa de 9 franci la vagonul de grîu venit pe Dunăre, nu există pentru agricultor.

Între exportator și morar se constată o altă diferență de 16—20 franci la vagon; adică vinzând grîul cu același preț direct morarului ca și exportatorului, agricultorul nostru constată că, la încheierea ambelor decompțiuni că, morarul i-a plătit cu 16—20 lei mai mult la vagon și aceasta din următoarele speșe ce încarcă decompțul exportato-

rului, spese pe cari n'au făcut de cât a le anunța mai sus.

Comision de obicei	1 %
Misitie	1/2 %
Magazinagiu pe vagon vara (iarna ceva mai ieftin)	5—6 franci
Avansuri până la 70% asupra mărfii consignată, plătinându-se dobîndă	8% pe an
Cambio (diferă) actualmente este de	30—50 cent. pe % Kgr.

Lopătutul, asigurare, etc.

Acesse spese grevează cu 16—20 lei mai mult costul unui vagon de grîu exportat, comparativ cu un vagon vindut morarului direct; și adăogându-se taxa de 9 franci, luată la exportul grîului pentru cheiagiu, revine că un vagon de grîu exportat se grevează cu 25—29 franci mai mult de cât dacă agricultorul l'ar vine direct morarului.

Actualmente se exportă pe an în România 74.000 vagoane de grâu și se macină 40.000 vagoane.

Adoptând cifra de 25 lei la vagon ⁽¹⁾, vedem că pe de o parte pentru cele 74.000 vagoane grâu exportat, agricultorii pierd peste 1.800.000 lei, iar pentru cele 40.000 vagoane grâu măcinat în țară, agricultorii câștigă 1.000.000 lei.

Agricultorii ar câștiga și mai mult dacă morile s'ar înmulți. Dar numai agricultorii vor câștiga prin mărirea exportului făinei? Morarii nu vor câștiga? Lucrători nu câștigă? Căile ferate nu vor reintegra pierderea suferită la reducerea taxelor de trans-

port al făinei, prin înmulțirea transporturilor de grâu, cărbuni și alte materiale, toți furnizorii de obiecte, necesare construcțiunii și exploatațiunii morilor, nu vor vâștiga dacă această industrie înflorește? Și în fine, această industrie o dată pusă pe nise base sănătoase, nu va fi peste câți-va ani o adevărată *mină de aur* pentru veniturile directe și indirecte al statului?

Avantagiile ce ar decurge pentru agricultură, dacă morile ar prospera în România.

La începutul izbucnirii crizei agricole, se credea că este datorită supra-plusului de producțiune al unor țări exportatoare și prin urmare va fi trecătoare.

Această speranță nu o mai putem avea, căci vedem că au trecut trei ani, și cu toate acestea criza persistă. O forțe mică urcare a prețurilor cerealelor din anul trecut, n'a putut repara pierderile agricultorilor din anul 1893, și mai cu seamă din 1894.

Ori ce s'ar zice, criza va dura încă, pentru că cauzele cari i-au dat naștere, sunt rezultatul unor împrejurări economice, de un ordin cu totul general. Economisții străini, ca și ai noștri au arătat că lucrurile nu se vor ameliora de cât treptat cu modificarea ce se va aduce sistemelor de cultură și modului de a trage profit din acele culturi.

(1) D-nu Ministru C. Stoicescu într'un discurs pronunțat în camera deputaților voinde să arate că taxele percepute la docurile din Brăila-Galați nu sunt mari, comparativ cu cele încasate de exportatori; dă nise cifre din cari reiese că datele noastre mai sus indicate sunt mult prea reduse și că în realitate agricultorul vânzând grâul morarului ar câștiga nu 25—29 lei ci peste 35 lei la vagon lătat marfagial din acel important discurs;

«Dacă faceți socotela așa cum se ia, și cum se ia în comun la magazii în Brăila de către particulari, veți găsi că timpul mediu de magazinagiu este de două luni, căci în marea majoritate a cazurilor grânele se vînd în anul în care ele sosesc Luînd dar drept bază a magazinagiului, de 200 lei pe lună avem:

«Pe tonă, magazinagiu pe lună	1.00
« Plata căruțașului, transport de la vagon la magazie (a 14 lei de vagon sau pe tonă)	1.40
« » » Ridicarea sacilor din căruță, ducerea și deșertarea lor, a tonă	0.30
« » » Plata unui agent pentru controlul manipulațiunilor, a : leu de vagon, sau pe tonă	0.10
« » » Darea la lopată a 8 bani de chilă, pe tonă	0.16
«La scoaterea din magazie se mai adoaă:	
«Pe tonă, pentru măsurare	{
Chilagiul	0.20
Rănicerul	0.14
« » » Transport de la magazie la vapor, costă de căruță	

70 în care se încarcă 6 hectolitri; deci pe tonă . . . 1.75

«Pe tonă Hamali pentru scoaterea din căruți și ducerea la bastiment, se plătesc cu 7 lei ziua, deci un hamal transportând 50 a 75 hectolitri, ar veni pe tonă . 1.75

« » » Asigurarea la mie pe lună, sau pe tonă . . . 0.07

« » » Locațiunea sacilor, supliment de ce se plătesc pentru încăcarea în vrak . . . 1.00

Total . . . 7.07

«Costă ceva mai puțin la Galați; aceasta este socoteala din Brăila.

«Costă la Galați 6 și 35 pe lună, sau pentru un an 15 și 51, fiind că se micșorează aceste cheltueli, și pentru două luni, 7 lei și 51 bani

«Ei bine, să vedeți acuma ce se plătesc pentru mărfurile trimise în dockuri, pe tonă:

«Magazinagiu pe 1 lună . . . 0.80

«Cântărirea și manutentiunea la primiri . . . 0.80

«Idem, idem . . . la predare 0.80

«Vânturarea odată . . . 0.10

«Utilizarea căilor de garagiu . . . 0.10

«Asigurarea . . . 0.08

Total . . . 2.03

«sau, pe două luni, 2 lei și 66 bani; iar pentru un an 8 lei 96 bani.

•Comparați cu 7 și 67 de la Brăila, cu 6, și 35 de la Galați și veți vedea că prin docurile noastre se realizează, pentru cei cari •aduc mărfuri la ele, 70% din cheltuielile de la Brăila, și 56% din cheltuielile de la Galați; așa în cât trebuie să ne credem fericiți că •se percep asemenea taxe scăzute, care în definitiv înlesnesc •foarte mult pe producători.

•Vedeți dar că nu este vexațiune în ceea-ce privește taxele.
•Eu știu că este cine-va care se plânge; dar acel cine-va nu este •producătorul, ci intermediarul, *speculatorul*, care nu mai poate •învârti pe producător cum îi place lui, nici nu'l mai poate su-
•pune la taxe exorbitante, și găsește un concurent serios și îngri-
•jitor în docurile noastre (Aplause).

La ce ne servă dacă producem grâu mult, pe care nu avem mijlocul de a'l pune în valoare? Și dacă valoarea lui în stare brută este depreciată, pe piețele Europei, pentru ce n'am recurge la transformarea și vinderea lui sub forma de făină?

Prin această operațiune, am avea o sporire de venituri, iar avantajile pe cari țara le-ar trage din mărirea exportului de făină, și micșorarea ce-
lui de grâu ar fi:

a) Nimicirea speculațiunii și jocurilor de bursă din străinătate, jocuri ce provoacă scăderi neexplicabile de prețuri.

b) Rămânerea în țară a costului de transformațiune a grâului în făină, cost care represintă $\frac{1}{5}$ din valoarea grâului și care face pentru:

40.000 vag. grâu actualmente măcinat pe an în țară (a 180 fr. de vag). 7.200.000 lei; 74.000 vag. grâu exportat astăzi din țară (a 180 fr. de vag.) 13.200.000 lei.

c) Înmulțirea transportelor atât pe căile ferate cât și camionagiul, căci va trebui a se transporta nu numai o dată marfa (grâul), dar de două ori (grâul și făina).

d) Exploatarea minelor de cărbuni (lignit) antracit, petrol) necesar forței motrice, și mărirea traficului de combustibil pe căile noastre ferate.

Astăzi morăria română consumă o cantitate de combustibil (reduc la valoarea cardifului) egală cu $\frac{2}{3}$ din cantitatea ce o consumă căile noastre ferate pe an. Este deci o cifră importantă și care se calculează în modul următor:

Morăria dispune de 8200 cai-vapori (morăria perfecționată fără a considera morile țărănesci ce sunt .n număr mult mai mare) cari consumă câte 1, 9 kgr. cardif pe cal-oră, sau 15.600 kgr. pe 24 ore, sau 8.985 vagoane cardif pe 240 zile, cât lucrează morile noastre, căci astăzi stagnează $\frac{1}{3}$ din an, lipsindu-le debușul.

Căile ferate române pe de altă parte consumă,

împreună cu atelierele și pompele, 9.200 vagoane cărbuni străioi, plus lemne, lignit și păcură cari, transformte în combustibil de valoarea cardifului, fac alte 4.000 vagoane cardif, deci:

Drumurile de fier consumă $9.200 + 4.000 = 13.200$ vagoane cardif.

Morăria actuală consumă 8.985 vagoane sau mai mult de cât $\frac{2}{3}$ din consumul căilor noastre ferate. Costul acestor 8.985 vagoane loco Brăila trece peste 2.400.000 lei, iar totalul importului de cărbuni represintă o cifră de trei ori mai mare adică de 30.000 vagoane anual.

e) Agricultorii vor obține un preț mai mare la grâu, căci vor scăpa de speșele intermediarilor și de speșele exportului (comision, magazinagiu, lo-pătat, timbre, taxe și alte speșe).

f) *Tărâța*. Această materie e azotoasă, care e greu de exportat. din cauza volumului ei va rămâne în țară pentru binele agriculturii, va nutri vitele se vor îngrășa apoi pământurile slăbite prin cultură. Prin aceasta ne vom putea dispensa de câmpiile pentru pășune, câmpii cari tind a se micșora din zi în zi pentru a face loc grâului și altor culturi producătoare de noi venituri.

g) Dacă considerăm că la 100 kgr. de grâu co-respund, pentru aceeași valoare, 72 kgr. de făină, transportul acestui din urmă product este mai puțin costisitor pentru că, la o egală valoare în bani. greutatețile se au între ele, precum 100 se are către 72; de aci dar derivă cu noi avem un avantajiu de circa 0,75 fr. la suta de kgr. pentru transport în Aglia, spre exemplu, când exportăm făină în locul grâului.

h) Să nu se creadă că vom exporta făina, o marfă mai scumpă de cât grâul numai cu $\frac{1}{3}$, adică cu costul transformării în făină!— Vom exporta o marfă de un preț cu mult mai mare; căci se scie că exportul de făină este cu atât mai profitabil cu cât se practică pentru făinuri mai fine, cari adresându-se claselor avute, sunt mai apte de a suporta speșe de transport, vamă, comision, etc.

Așa fiind, va intra în țară o mai mare cantitate de aur de cât s'ar putea presupune la prima vedere.

Credem a fi aproape de adevăr spunând că, de vom exporta o tonă de grâu, vom prinde 100 de lei, iar de vom exporta o tonă de făină vom prinde 200 de lei.

Această cestiune vom trata-o pe larg în capitolul prin care arătăm că numai prin exportul făinei am putea ajunge la desiderata multor economiști, adică să echilibrăm în favoarea noastră balanța comerțului cu Statele străine.

i) Prin acest export de făină fină va rămânea în țară mai multă făină ordinară, foarte higienică.

În vedere că morarul a avut un câștig mai mare de la făină fină exportată, el va scădea prețul la făina ordinară, destinată masei populației noastre. Iată dar cum un articol de prima necesitate, «pâinea de toate zilele», va deveni mai efină în România, lucru care va fi de cel mai mare ajutor clasei sărmene, cea mai numeroasă în țară.

Iată cum, favorisând exportul de făină, guvernul va putea veni — indirect — în ajutorul masei poporului.

j) Cele 98 mori perfecționate, servesc astăzi salarii la peste 2.500 lucrători și funcționari, salarii cari întrec suma totală de 2 milioane lei.

Prin înmulțirea instalațiilor de mori, se vor crea noi întrebunțări de funcțiuni particulare și ast-fel mărindu-se *spiritul de inițiativă privată*, postulanții vor aspira nu numai la funcțiuni de la stat, dar și de la industria privată. Incurajând industria vom vindeca plaga «*funcționarismului*», care ne conduce către «*socialismul de Stat*».

k) Exportatorul nu are necesitate de grâu, el cumpără numai când îi convine, căci și el a avut grija a contracta livrări cu termene mai îndelungate. El cumpără deci când găsesse conveniență când prețurile sunt scăzute în mod natural sau în mod artificial, prin presiuni prin cari exportatorii sunt capabili de a face, sistând pentru câte-va zile ori-ce cumpărătoare sau prin alte mijloace, având de scop a apăsa asupra prețurilor.

Morarul însă nu poate cumpăra grâu după plac și după conveniență, el trebuie să cumpere *continuu*, sau scump sau efin, căci altminterlea riscă a-și opri moara, a plăti în van lucrătorii și a suferi pierderi din diferite direcții. Pentru a concretiza aceasta, vom spune că cheltuețile măcinatului sunt de două feluri: 1) Cheltueli fixe (personal, amortimente, imposit, dobânzi, asigurare, etc. adică cheltuețile cari curg în cazul când moara lucrează sau nu lucrează. 2) Cheltuețile variabile (combustibil, materiale de uns, spese generale etc).

cari curg numai când moara lucrează. — Cheltuețile fixe formează $\frac{2}{3}$ din costul măcinșului cele variabile numai $\frac{1}{3}$ din acest cost. — Se vede dar cât ar perde morarul dacă ar sta câte-va zile pe lună fără să lucreze. — Morarul trebuind deci a lucra continuu trebuie să-și cumpere continuu. — Iată cum morarul se presintă în fața agricultorului ca un cumpărător *serios* de cât exportatorul și iată pentru ce morarul *trebuie protegiat și cultivat*, căci numai prin înmulțirea morilor se va dejuca stragemele exportatorilor.

l) În fine, vom încheia această lungă enumerațiune a avantajilor ce morile aduc țării, punând agricultorilor întrebarea; dacă în afară de avantajile materiale de preț ce-l obțin, vinzând grâul morarului, nu preferă a trata mai bine cu nisce industriali locali, al căror capital este vizibil, de cât a avea afaceri cu nisce intermediari exportatori, al căror capital nu este cunoscut, a căror stabilitate efemeră nu costă de cât în creditul ce li se acordă și care dintr'o singură speculațiune nereușită pot dispărea instantaneu din lumea comercială.

Nu numai prin asemenea disparițiuni scandaloase, creditul României a fost atacat în străinătate și discreditat din cauza unor speculanți ovrei.

Guvernul este dator să facă o anchetă prin care să se vadă cât câștigă speculanții și cât câștigă morarii, și apoi să se compare aceasta, cu dările ce unii și alții plătesc statului.

Se va vedea atunci cât de *asupriți sunt morarii*

Cum s'ar putea echilibra în favorul nostru balanța comerțului pentru România cu Statele străine

Studiind comerțul României cu State străine, suntem surprinși de rolul însemnat ce-l joacă cerealele pentru echilibrarea balanței comerțului nostru exterior.

Nu cunoaștem Stat care să vinză o mai mare cantitate de făinoase comparativ cu vinzarea și exportul celor-lalte produse.

Peste 90 la sută din vinzarea ce o facem în străinătate este reprezentată în valoare și în cantitate de articolul «Substanțe făinoase».

Iată exportul general al României în ultimii 5 ani comparat cu exportul făinoase :

	1890		1891		1892		1893		1894	
	In vag.	In franci	In vag.	In franci	In vag.	In franci	In vag.	In franci	In vag.	In franci
Exportul total al României . . .	222,090	275,958,400	205,400	274,662,000	195,930	285,384,000	239,549	370,651,788	207,116	294,198,300
» făinoşelor	197,961	226,091,000	189,578	225,015,100	180,874	251,888,400	275,867	339,444,068	190,522	256,043,300
» » la % din total.	89,11%	81,9%	88,87%	81,9%	92,11%	88,32%	85,11%	91,11%	92,11%	87,11%

Astăzi exportul nostru de făină se urcă la cifra de 12 milioane lei, ce reprezintă o cantitate de circa 3.000 vagoane făină după statistica noastră. Exportul grîului este de 70.000 vagoane în valoare de 136 milioane lei.

În Statistica oficială preţul grîului, al făinei şi al tăriţei, sunt ast-fel fixate:

Grîu 18 fr. % de Kos. (1).

Făină 40 » » » »

Tăriţă 6 » » » »

Dacă am exporta în loc de grîu făină şi tăriţă, am obţine un preţ de două ori mai mare, pentru aceeaşi cantitate, de cât dacă am exporta grîul brut.

Să vedem dar câtă făină şi tăriţă ar trebui să exportăm în loc de grîu, pentru a ajunge să echilibrăm balanţa comerţului nostru exterior.

Luăm exemplul anului 1893, când excedentul între totalul importului şi exportului nostru a fost de:

430.000.000—370.000.000=60.000.000 lei în defavorul nostru.

În acel an am vîndut 70.000 vag. grîu în valoare de 126.360.000 lei.

Pentru a mări cu 60 milioane valoarea grîului exportat ar trebui să măcinăm şi să exportăm următoarele cantităţi:

27.000 vag. grîu a 1.800 fr. vag. 48.600.000 lei

34.400 vag. făină a 4.000 » » 137.600.000 »

8.600 vag. tăriţă a 600 » » 6.160.000 »

70.000 vag. Total în valoare de. 191.360 000 lei scăzînd actualul export de grîu în

valoare de 126.360.000 lei

avem un excedent de 65.000.000 lei

saŭ cu 5 milioane mai mult de cât ar fi necesar pentru a echilibra balanţa comerţului nostru, sau cele 60 milioane ce străinătatea ne trimite mai mult peste valoarea exportului nostru.

(1) Să nu fim surprinşi că preţul grîului şi făinei sunt mai mari de cât în realitate, căci nu trebuie să uităm că cifrele din statistica oficială nu se pot schimba din an în an lără a face imposibil un studiu comparativ al comerţului României cu statele străine.

Aceste 5 milioane vor acoperi cu prisos cantităţile de materiale, cărbuni, etc., pe cari străinătatea ni le va trimite în plus, dacă morăria s'ar întinde în România, şi dacă s'ar stabili mori, suficiente pentru a măcina cele 34,400 vagoane grîu, ce astăzi exportăm în stare brută şi pe preţuri derisorii şi pe cari ar trebui, pentru a echilibra comerţul nostru exterior, să le măcinăm, şi apoi să le exportăm.

Să vedem câte mori ar trebui să se instaleze pentru acest scop şi ce capital angajat ar necesita.

Mai întăiu scim că morile noastre perfecţionate stau mai mult ca $\frac{1}{3}$ parte a anului şi că ele sunt capabile a măcina încă 20.000 vagoane, lucrând numai 11 luni pe an (o lună fiind necesară pentru reparaţiuni). Deci, pentru echilibrarea în favorul nostru a balanţei comerţului, va trebui să instalăm mori capabile de a măcina:

43.000—20.000=23.000 vagone pe an.

Morile mari fiind mai economice, atît ca primă instalaţiune, cât şi în ceea ce privesce cheltuelile de fabricaţiune, trebuie să adoptăm de la început mori de câte 10 vagoane măcinate pe zi. ¹⁾

Pentru a măcina cele 23.000 vagoane ar trebui să se instaleze 7 mori de câte 10 vagoane cari vor lucra câte 330 zile pe an.

Costul acestor mori s'ar ridica la circa 6 milioane lei, şi ele ar fi capabile să producă efectul atît de dorit de către economişti, adică să se saldeze în favorul nostru balanţa comerţului României cu Statele străine. Guvernului, sub care se va realiza acest desiderat, i se va putea zice că *a bine meritat de la patrie.*

Am zis, că prin instalarea de noi mori vom trebui să aducem din străinătate, maşini accesorii de morărie şi cărbuni, deci vom fi tributari străinătăţii de o nouă sumă de bani anual, care ar desechilibra din nou balanţa comerţului nostru,

¹⁾ Am văzut că cea mai mare moară din lume, macină câte 63 $\frac{1}{2}$ vagoane pe zi, sau 20.000 vagoane pe an de 11 luni lucrătoare.

saldat cu un escedent eventual de 5 milioane după calculele de mai sus.

Putem lesne calcula în bani, materialele ce vom importa în plus din străinătate, și cari vor fi necesare pentru funcționarea acestor mori.

Cărbuni consumați pentru cele 43.000 vag. a 30 fr la fie-care vag. măcinat	1.290.000 lei
Amortisment în timp de 10 ani câte 10% pe an a capitalului angajat de 3 milioane lei în mașini aduse din străinătate (exclusiv clădirile cu material din țară).	300.000 »
Materiale, pânză de mătase, curele, etc., importate din străinătate pe an	160.000 »
Total	1.750.000 lei

Acest total deci nu întrece excedentul de 5 milioane lei.

Afară de aceasta, trebuie să luăm în considerațiune și alte materiale ce morăria și le procură din țară în cantități mai mari de cât cele din străinătate.

Trebuie să considerăm că se va da de lucru la atâtea brațe din țară, că se va stimula exploatarea minelor de lignit, petrolu și alte combustibile din țară.

MATERIALE PENTRU CLIMATOLOGIA ROMÂNIEI

Clima Sinaiei

Localitatea. — Sinaia, în munții Carpați, se găsește la 125 kilometri la Nordul Bucureștilor și la 19 kilometri la Sud de Predeal, unde este fruntaria.

Orașul Sinaia (long. 25° 34' E. Gr.; lat. 45° 21' N; alt. 860 m.) este așezat în amfiteatru în valea îngustă a torentului Prahova dealungul căruia calea ferată îl leagă cu Ploescii și de aci cu capitala.

Partea despre NW a orașului este adăpostită cu coamele uriașe ale munților Bucegi, printre cari se disting piscurile Vêrful-cu-dor, Furnica, Peatra-Arsă, Jepi, Caraiman și Omul, a căror înălțime deasupra Sinaiei variază între 1.100 și 1.500 metri. De la rădăcina unuia dintre acești munți Peatra-Arsă, își ea cursul râulețul Peleş, care curge de la NW spre SE trecând mai întâiu pe la picioarele fermecătorului Castel regal și apoi pe lângă mănăstire, spre a se vêrsa ceva mai sus de gară în Prahova, care curge de N. către S.

La Vest, orașul este adăpostit de muntele Pleșuvul, cu pâraele Cășeria, Valea Iancului, Zgorbova și Isvorul, urmând direcțiunea de la NW spre SE.

La SE. Sinaia este umbrită de mărișii munți aflați pe cel-lat mal al prahovei, Piscul-Cânelui și Gagu, despărțiți prin valea și pâraul Gagu, care în cursul său ține direcțiunea de la SE spre NW.

În partea de Est a orașului și pe malul opus al Prahovei se află muntele Cumpêtul, pe lângă care curge șerpuind de la E la W, apa Valea-Rea.

Toți acești munți îngrădesc Sinea de jur împrejur. Ei sunt acoperiți cu păduri de brad virgine. Vârfurile lor, goale de ori-ce pădure, procură abundentă pășune.

Toate apele care isvorăsc din acești munți se aruncă spumegând în Prahova, care este râul cel mai mare al localității și unul din cele mai importante ale districtului Prahova. El isvorăsc la vre-o 18 kilometri de localitatea ce descriem; urmând direcțiunea de la N la S, trece sgomotos adese-ori furios, prin Sinaia, care se găsește pe malul drept al său. Din cauza acestei văi la Sinaia suflă aproape exclusiv vânturile de la N și de la S.

Observațiuni. — Stațiunea meteorologică, înființată de Institutul meteorologic în cursul anului 1886, este instalată la mănăstire, la 860 metri de-de-asupra nivelului mării, adecă cu 60 metri de-asupra stațiunii drumului de fer și cu 780 metri deasupra Bucureștilor.

Observațiunile au fost neconținut făcute la orele 8 a. m., 2 p. m. și 8 seara în timp mediu, prin îngrijirea Archimandritului Nifon, superiorul mănăstirii.

Descrierea stațiunii și a instrumentelor întrebunțate la facerea observațiunilor au fost publicate în col. VI din *Analele Institutului meteorologic al României*, unde se găsesc ¹⁾ și observațiunile amănunțite din anii 1886 la 1890. În volumele VII—X ale aceleiași publicațiuni se găsesc

¹⁾ Pag. D 113 — D 158.